

Poznaj sprawiedliwość

Scenariusz lekcji etyki i filozofii dla szkół średnich

Czas trwania: 90 min. + 45 min. na wykład

Pomoce: kartka papieru dla każdego ucznia, kolorowe kredki, tablica, kreda (lub flipchart, flamastry)

Cele lekcji

Uczeń:

- zastanawia się nad tym, czym jest sprawiedliwość,
- identyfikuje pojęcie sprawiedliwości w codziennych sytuacjach życiowych,
- tworzy definicję sprawiedliwości,
- rozwija kompetencje społeczne w obszarze analizy zjawisk społecznych,
- podaje zastosowanie sprawiedliwości w praktyce,
- formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty, uzasadniając swoje stanowisko,
- prezentuje sprawiedliwość poprzez dramę.

Metody

- problematyzowanie,
- burza mózgów,
- drama.

Kluczowe pojęcia

sprawiedliwość, uczciwość.

Przebieg lekcji

Powitanie i wprowadzenie do lekcji.

1. Rozgrzewka aktywizująca

a. Spacer energetyczny

Nauczyciel prosi uczniów o to, by wstali i chodzili w swobodnym tempie po klasie. Swobodne tempo ma wartość 5 w 10-stopniowej skali. Wszystkie powyżej 5 są tempem szybszym, poniżej 5 – wolniejszym.

Uwaga dla prowadzącego: Nauczyciel zmienia szybkość poruszania się, najpierw na niższe, następnie na wyższe wartości. Zwraca uwagę na bezpieczeństwo poruszających się po klasie.

Czas na to ćwiczenie: 3 min.

b. Tocząca się opowieść

Uczniowie siedzą w kręgu. Zadanie polega na tym, by kolejny uczeń improwizował opowieść, która jest kontynuacją wypowiedzi poprzedniej osoby. Zaczyna nauczyciel na przykład od słów: idąc warszawską ulicą o północy..., będąc na wakacjach nad morzem... etc.

Czas na to ćwiczenie: 4–5 min.

Uwaga dla prowadzącego: Rozgrzewka jest bardzo ważnym elementem lekcji. Od tego, czy uczniowie będą dobrze bawić się podczas rozgrzewki, zależy dalsza część lekcji. Rozgrzewka ma na celu wprowadzenie uczniów w odpowiedni nastrój.

2. Burza mózgów

Co to jest i z czym ci się kojarzy sprawiedliwość? Wszystkie skojarzenia nauczyciel zapisuje na tablicy.

Czas na to ćwiczenie: 5 min.

3. Narysuj sprawiedliwość

Nauczyciel rozdaje papier i kredki. Zadanie dla ucznia polega na narysowaniu w sposób symboliczny lub realny sprawiedliwości. Po skończeniu rysowania uczniowie kładą przed sobą rysunki. Jeśli grupa jest nieliczna, można poprosić o krótki opis swoich prac.

Czas na to ćwiczenie: 10 min.

4. Pomnik

Nauczyciel dzieli grupę na 4-osobowe podgrupy. Następnie uczniowie proszeni są o stworzenie ze swoich ciał pomnika przedstawiającego sprawiedliwość. Jeśli uczniowie będą mieli problem z alegorycznym pomnikiem, można zmienić polecenie na pokazanie „klatki stop”, w której będzie ukazana ich wizualizacja sprawiedliwości.

Czas na ten etap: 5 min.

Następnie każda z podgrup w centralnym miejscu pokazuje swój pomnik. Reszta uczniów interpretuje prezentowaną figurę. Po wyczerpaniu pomysłów obserwatorów autorzy komentują to, co usłyszeli, i opowiadają o swoim pomysle.

Czas na ćwiczenie – w zależności od liczby podgrup prezentujących. Uczniowie muszą mieć swobodny czas na interpretację i na opowiadanie o swojej koncepcji sprawiedliwości, można założyć, że to będzie 15 min.

5. Gorące krzesło

Nauczyciel zaprasza jednego z uczniów do współpracy i prosi go o wcielenie się w „sprawiedliwość”. Uczeń-sprawiedliwość siada na „gorącym krześle”, a reszta uczniów prowadzi wywiad ze spersonifikowaną „sprawiedliwością”. W instrukcji należy podać, że masz myśleć i mówić jakbyś był sprawiedliwością. Reszta klasy nauczyciel oznajmia: „Przed Wami wyjątkowy gość, gość jakiego być może nigdy nie spotkaliście i być może nie spotkacie. Przywitajmy w naszych progach sprawiedliwość”. Zaprasza gościa na honorowe miejsce. Nauczyciel do uczniów: „Możecie zadać tylko cztery pytania naszemu gościowi, dlatego nie zmarnujcie okazji na zadawanie błahych pytań. Pytajcie o to, co jest naprawdę ważne”. Nauczyciel moderuje, aby pytania były w temacie, i pilnuje, by uczeń na „gorącym krześle” odpowiadał w pierwszej osobie. Należy też pilnować, by padły cztery pytania, chyba że uczniowie będą mieli ważne pytania i „gość” zgodzi się na nie odpowiedzieć.

Jeśli uczniowie mają trudności ze sformułowaniem pytań, nauczyciel może pomóc: Do czego jesteś potrzebna ludziom? Czy jesteś tym samym, co uczciwość? Co się dzieje, jeśli cię nie ma? Czym różnisz się od zemsty? Czym różnisz się od równości?

Uwaga: ważne, aby uczeń grający sprawiedliwość został wyprowadzony z roli. Najprościej jest zapytać go, jak się nazywa, jeśli odpowie „sprawiedliwość”, należy poprosić go o podanie własnego imienia.

Czas na ten etap: 10 min.

6. Rozmowa podsumowująca

W kręgu.

Pytania do ucznia w roli: Jakie pytanie było dla ciebie trudne? Co cię zaskoczyło?

Pytania od reszty klasy: Co cię zaskoczyło? Co było dla ciebie ciekawe? Co wynosisz z lekcji?

Czas na ten etap: 5–10 min.

7. Wykład

Nauczyciel przedstawia skrótowo koncepcję sprawiedliwości, np. u Platona, Arystotelesa, Tomasza z Akwinu, K. Marksa, J. Rawlsa lub in.

Czas na ten etap: 30 min.

8. Podsumowanie lekcji

Rundka końcowa:

- Czego dowiedziałas/eś się z lekcji?
- Czy coś cię zaskoczyło?

Czas na ten etap: 10 min.

Uwaga dla nauczyciela:

Konspekt ten ma uniwersalną strukturę, doskonale sprawdza się przy takich tematach jak: miłość, wolność, przyjaźń, szacunek, wiara etc.

